

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Қостанай облысы бойынша департаментіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері бойынша

ТАЛДАМАЛЫҚ АНЫҚТАМА

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Қостанай облысы бойынша департаментінде (бұдан әрі – Департамент) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына (бұдан әрі – № 12 бұйрық) сәйкес жүргізілді.

Ішкі талдау жүргізуге Департаменттің 2026 жылғы 10 тамыздағы № 129-Ө бұйрығы негіз болып табылады.

Ішкі талдау жүргізу мерзімі: 2026 жылғы 17 тамыздан 17 қыркүйекке дейін.

Талдаумен қамтылатын кезең: 2025 жылғы 1 қыркүйектен 2026 жылғы 1 қыркүйекке дейін.

Ішкі талдауды жүргізуге жауапты тұлғалар ретінде мынадай құрамда жұмыс тобы айқындалды:

Жұмыс тобының төрағасы:

Ташпанов Акан Амантаевич

Департамент басшысы

Члены рабочей группы:

Елемисов Илияс Ерикбаевич

Департамент
орынбасары

басшысының

Такенова Гульнара Сериковна

Заңнаманың сақталуын бақылау,
талап-арыз және ұйымдастыру
жұмысы бөлімінің басшысы

Смышляева Олеся Александровна

Заңнаманың сақталуын бақылау,
талап-арыз және ұйымдастыру
жұмысы бөлімінің бас маманы

Токбаева Дана Кабдыбековна

Заңнаманың сақталуын бақылау,
талап-арыз және ұйымдастыру
жұмысы бөлімінің бас маманы

Ахметов Данияр Тимурович

Табиғи монополияларды және
бағаларды реттеу бөлімінің басшысы

Нестеренко Виталий Вячаславович	Табиғи монополияларды және бағаларды реттеу бөлімінің бас маманы
Сулейменова Алина Максutowна	Табиғи монополияларды және бағаларды реттеу бөлімінің бас маманы

№ 12 бұйрықтың 11-тармағына сәйкес Департаменттегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау мынадай бағыттар бойынша жүргізілді:

- 1) Бөлімшенің қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілер мен ішкі құжаттардағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;
- 2) Бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Құқықтық актілер мен ішкі құжаттардағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдері

Департамент Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитетінің (бұдан әрі – Комитет) аумақтық бөлімшесі болып табылады және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген құзыреті шегінде табиғи монополиялар салаларындағы қызметті реттеу және бақылау саласында, телекоммуникациялар және пошта байланысы, аэронавигация және әуежайлар салаларын қоспағанда, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне, Қазақстан Республикасының «Электр энергетикасы туралы» Заңына сәйкес энергия өндіруші және энергиямен жабдықтаушы ұйымдардың қызметін бақылау және реттеу саласында басшылықты жүзеге асырады, сондай-ақ өзге де арнайы атқарушылық, рұқсат беру және бақылау функцияларын жүзеге асырады.

Департамент өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына, Қазақстан Республикасы Президенті мен Үкіметінің актілеріне, Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне, Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы», «Мемлекеттік сатып алу туралы» заңдарына, Департамент туралы ережеге, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырады.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Департаменттің қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілер, бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар, жеке және заңды тұлғалардың өтініштері, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында ұсынуға жол берілетін өзге де мәліметтер негізінде жүргізілді.

I. Заңнаманың сақталуын бақылау, талап-арыз және ұйымдастыру жұмысы бөлімінің талдауы

Бөлімнің функциялары: Бөлім өзіне жүктелген міндеттерге сәйкес мынадай функцияларды жүзеге асырады:

Құзыреті шегінде табиғи монополиялар салаларында және қоғамдық маңызы бар нарықтарда мемлекеттік реттеу мен бақылауды жүзеге асыру.

Табиғи монополиялар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру. Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тізілімінің жергілікті бөлімін қалыптастыру және жүргізу.

Құзыретіне кіретін мәселелер бойынша нормативтік құқықтық актілерді, үлгілік шарттарды және тексеру парақтарын әзірлеуге қатысу.

Реттелетін салалардың субъектілерінің заңнаманы сақтауына лицензиялау жүргізуді және мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру.

Тексерулер жүргізу, бұзушылықтарды анықтау және оларды жою жөнінде шаралар қабылдау, оның ішінде міндетті нұсқамалар беру және тиісті актілер қабылдау.

Табиғи монополиялар субъектілерінің, энергия өндіруші және энергиямен жабдықтаушы ұйымдардың, сондай-ақ қоғамдық маңызы бар нарықтар субъектілерінің қызметіне мемлекеттік бақылауды жүзеге асыру.

Әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы істерді қозғау және қарау, әкімшілік жазалар қолдану және сот талқылауларына қатысу.

Құзыреті шегінде құқық қорғау және мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасау.

Тұтынушыларды қабылдауды жүргізу, өтініштерді қарау, жүйелі мәселелерді талдау және анықтау.

Табиғи монополиялар салаларының жай-күйі, тарифтік сметалар мен инвестициялық бағдарламалардың орындалуы туралы есептерді дайындауға қатысу.

Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыру.

Құқықтары мен міндеттері

Бөлім құқылы:

- Құзыреті шегінде актілер шығару;
- Жеке және заңды тұлғалардан, сондай-ақ мемлекеттік органдардан қажетті ақпаратты сұрату;
- Заңнаманы жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу;
- Кеңестер, семинарлар және өзге де іс-шаралар өткізу;
- Сотқа жүгіну;
- Заңнамада көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыру.

Комитеттің және Департамент басшылығының тапсырмалары мен нұсқауларын белгіленген мерзімде орындауды ұйымдастыру және қамтамасыз ету. Мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл мен ынтымақтастықты ұйымдастыру,

сондай-ақ бөлімнің құзыретіне жататын мәселелер бойынша бағдарламаларды іске асыру.

Департаменттің ұйымдастырушылық және кадрлық жұмысын, «Е-қызмет» жүйесіндегі жұмысты, Documentolog жүйесіндегі (бұдан әрі – ОДО) жұмысты ұйымдастыру, «Барлық азаматтарды қабылдау және өтініштерін өңдеудің бірыңғай платформасы» ақпараттық жүйесіне (бұдан әрі – «Е-Өтініш») келіп түсетін азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштерін тіркеу және олардың есепке алынуына жалпы бақылауды жүзеге асыру. Комитеттің, Департамент басшысының тапсырмасы бойынша кадр мәселелері жөніндегі жиынтық ақпаратты (ай сайынғы, тоқсан сайынғы, жылдық есептерді) ұйымдастыру және жүргізу. Департаменттің жұмысын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау, БАҚ-та жарияланымдар орналастыру, сондай-ақ Департамент қызметінің кадрлық, материалдық және шаруашылық қамтамасыз ету бөлігіндегі жұмысын ұйымдастыру және жүзеге асыру.

Штат саны: 3 бірлік – Заңнаманың сақталуын бақылау, талап-арыз және ұйымдастыру жұмысы бөлімі (1 – бөлім басшысы, 2 – бас маман).

Талдау бағыты бойынша – Департаменттің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау бойынша мынадай мәселелер зерделенді:

- 1) Персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды айқындау;
- 2) Мүдделер қақтығысының алдын алу және реттеу;
- 3) Мемлекеттік қызметтер көрсету;
- 4) Рұқсат беру функцияларын жүзеге асыру;
- 5) Бақылау-тексеру функцияларын жүзеге асыру;
- 6) Бюджеттік қаржы қаражатын игеру және бөлу;
- 7) Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру;
- 8) Бюджеттік жоспарлау;
- 9) Жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу;
- 10) Цифрлық жүйелерді әзірлеу және пайдалану;
- 11) Талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер.

1. Персоналды басқару, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды айқындау

Нормативтік құқықтық актілер:

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі, Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңдары, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігі Төрағасының 2025 жылғы 8 желтоқсандағы № 196 бұйрығымен бекітілген «Б» корпусының әкімшілік мемлекеттік лауазымына орналасуға конкурс өткізу қағидалары және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.

Департаменттің штат саны Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің 2022 жылғы 27 шілдедегі № 280-НҚ бұйрығымен бекітілген және 2022 жылы 9 бірлікті құрады, оның ішінде ауыстыру тәртібімен:

1 бірлік. – басшы;

1 бірлік. – басшының орынбасары;

4 бірлік. – табиғи монополияларды және бағаларды реттеу бөлімі (*1-бөлім басшысы, 3-бас маман*);

3 бірлік. – заңнаманың сақталуын бақылау, талап-арыз және ұйымдастыру жұмысы бөлімі (*1-бөлім басшысы, 2-бас маман*);

Ішкі талдау жүргізілген кезеңдегі нақты штат саны 8 бірлікті құрады, 1 бірлік бос (Табиғи монополиялар мен бағаларды реттеу бөлімінің басшысы – 1). Департамент қызметкерлерінің гендерлік құрамы: 4 әйел және 4 ер адам, оның ішінде басшылық лауазымдарда – 1 әйел және 3 ер адам.

Талдау жүргізілетін кезеңнің басынан бері жұмыстан босатылған мемлекеттік қызметшілер саны – 1. Талдау жүргізілетін кезеңдегі кадрлардың ауысымдылық пайызы 11,1%-ды құрады (мемлекеттік органнан 1 қызметші жұмыстан босатылды / штат саны 9 бірлік $\times$ 100%).

Теріс себептер бойынша жұмыстан босатылғандар жоқ.

Мемлекеттік қызметке жаңадан және алғаш рет қабылданған қызметкерлер ұлттық қауіпсіздік органдарында арнайы тексеруден өтеді, сондай-ақ Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы», «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» заңдарында белгіленген шектеулерді қабылдау туралы жазбаша міндеттемелер рәсімделеді. Жыл сайын мемлекеттік қызметшілердің, оның ішінде мемлекеттік қызметке жаңадан және алғаш рет қабылданған қызметшілердің кірістері мен мүлкі туралы декларацияларды уақтылы тапсыруын қамтамасыз ету бойынша жұмыстар ұйымдастырылады.

Тексерілетін кезеңде мемлекеттік қызметшілерге қатысты тәртіптік жазалар қолданылған жоқ.

Лауазымды тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жауапкершілікке тартылу фактілері жоқ.

Департаментте сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу нәтижелері бойынша айқындалған сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдардың тізбесі қоса беріледі.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Ұсынымдар: Кадрлардың тұрақсыздығын төмендету бойынша шаралар қабылдау, оның ішінде материалдық және материалдық емес көтермелеу әдістерін және ынталандырудың өзге де тәсілдерін қолдану.

2. Мүдделер қақтығысының алдын алу және реттеу.

Нормативтік құқықтық актілер: Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңдары және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 12-бабы 1-тармағының 2) тармақшасына сәйкес жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды

орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың (Қазақстан Республикасының Президенттігіне, Парламенті немесе мәслихаттары депутаттығына кандидаттарды, аудандық маңызы бар қалалардың, кенттердің, ауылдардың, ауылдық округтердің әкімдеріне кандидаттарды, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқарудың сайланбалы органдарының мүшелігіне кандидаттарды қоспағанда), лауазымды адамдардың, сондай-ақ көрсетілген функцияларды орындауға уәкілеттік берілген кандидаттардың өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерге пайдалануға әкеп соғуы мүмкін әрекеттерді жасауына жол бермеу мақсатында, аталған адамдар Заңның 13, 14, 14-1 және 15-баптарында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып, жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың және жекжаттардың бірлесіп қызмет (жұмыс) атқаруына жол бермеу жөніндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді өзіне қабылдайды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ, өйткені Департамент қызметкерлерінің арасында мүдделер қақтығысының туындауына немесе лауазымдық өкілеттіктерін жеке мүдделеріне пайдалануға әкеп соғуы мүмкін жақын туыстық қатынастағы адамдар жоқ.

3. Мемлекеттік қызмет көрсету.

Нормативті құқықты актілер:

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 18 қыркүйектегі № 983 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер тізіліміне (бұдан әрі – Тізілім), «Табиғи монополиялар туралы» Заңға және Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін жүзеге асыру қағидаларына сәйкес Департамент 4 мемлекеттік қызмет көрсетеді:

1) «Электр энергиясын энергиямен жабдықтау мақсатында сатып алу жөніндегі қызметті жүзеге асыруға лицензия беру»;

2) «Ағымдағы жылдың басындағы бухгалтерлік баланста көрсетілген мәміле жасалатын МЭМ мүлкінің баланстық құны ағымдағы жылдың басындағы бухгалтерлік балансқа сәйкес оның активтерінің баланстық құнының 0,05 пайызынан асқан жағдайда, МЭМ мүлкімен мәмілелер жасауға келісім беру»;

3) «Табиғи монополиялар субъектілерін қайта ұйымдастыруға және таратуға келісім беру»;

4) «Табиғи монополиялар субъектілерін Мемлекеттік тіркелімге енгізу және одан шығару».

Бұл ретте Департамент Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 13 тамыздағы № 73 бұйрығымен бекітілген Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін жүзеге асыру қағидаларына сәйкес мемлекеттік қызметтер көрсетеді.

Есепті кезеңде Департамент 34 мемлекеттік қызмет көрсетті, оның ішінде:

- 31 қызмет – «Табиғи монополиялар субъектілерін Мемлекеттік тізілімге енгізу және одан шығару» түрі бойынша (оның ішінде жеке тұлғалар – 3, заңды тұлғалар – 28);

- «Табиғи монополия субъектісінің мүлкімен мәмілелер жасауға келісім беру» түрі бойынша 2 қызмет (мақұлданғаны – 3 заңды тұлға);

Департамент көрсететін мемлекеттік қызметтер электрондық түрде (<http://arm.elicense.kz/> порталы арқылы) жүзеге асырылады, <http://internal.elicense.kz/>).

Мемлекеттік қызметтер көрсету саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзу фактілері анықталған жоқ.

Мемлекеттік қызметтер көрсетуден негізсіз бас тарту және оларды көрсету мерзімдерін бұзу фактілері анықталған жоқ.

Мемлекеттік қызметтерді уақтылы және сапасыз көрсетуге қатысты қызмет алушылардан шағымдар келіп түскен жоқ.

Департамент тарапынан бүгінгі күнге сараптама ұйымдарының тізімі қалыптастырылды, оған 36 ұйым енгізілді. Тізім Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрілігінің 2020 жылғы 24 қаңтардағы № 17-ОД бұйрығымен бекітілген.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ, өйткені өзара іс-қимыл электрондық түрде жүзеге асырылады және қызмет алушы мен қызмет көрсетуші арасында жеке байланыс болмайды.

4. Рұқсат беру функцияларын жүзеге асыру

Департамент берілген өкілеттіктер шеңберінде табиғи монополиялар субъектілеріне тиісті рұқсаттар мен келісімдер беруге, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де рәсімдерге байланысты рұқсат беру функцияларын жүзеге асырады.

Көрсетілген рәсімдер заңнамада белгіленген тәртіппен ақпараттық жүйелер мен электрондық сервистерді пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Өзара іс-қимылдың электрондық форматы Департаменттің лауазымды тұлғаларының жеке және заңды тұлғалармен тікелей байланысын барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тізілімін қалыптастыру

Нормативті құқықтық акті:

Қостанай облысы бойынша Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тізілімінің жергілікті бөлімін (бұдан әрі – Тізілім) қалыптастырудың негізі Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы» Заңы және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 13 тамыздағы № 73 бұйрығымен бекітілген Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін жүзеге асыру қағидалары болып табылады.

Тізілімде 93 табиғи монополиялар субъектісі бар.

Тізілімге енгізу және одан шығару жөніндегі мемлекеттік қызмет электрондық түрде портал арқылы жүзеге асырылады <http://arm.elicense.kz/>.

Қызмет алушының қызмет көрсетушімен тікелей байланысы болмайды.

Ішкі талдау барысында рұқсаттар мен келісімдерді негізсіз беру немесе оларды беруден бас тарту, белгіленген рәсімдер мен мерзімдерді бұзу фактілері, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің бар екенін көрсететін өзге де мән-жайлар анықталған жоқ.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

5. Бақылау-ревизиялық функцияларды жүзеге асыру

Тексерулер бойынша

Нормативтік құқықтық акті:

Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметіне тексеру жүргізу Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінің талаптары мен Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы» Заңы негізінде жүзеге асырылады.

Есепті кезеңде Департамент қызметкерлері «Житикаракоммунэнерго» МКК, «QAZAQGAZ AIMAQ» АҚ ҚФ, «Қостанай жылуэнергетикалық компаниясы» МКК, «Рудненские тепловые сети» ЖШС, «Жылу» КМП, «Лисаковскгоркоммунэнерго» ПХО МКК-ға қатысты Департамент бастамашылық жасаған 9 жоспардан тыс тексеруге қатысты, олардың нәтижелері бойынша 2 бұзушылық анықталды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Әкімшілік практика

Нормативтік құқықтық акті:

Департамент өз құзыреті шегінде әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қозғауға және қарауға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде белгіленген тәртіппен әкімшілік жаза қолдануға құқылы.

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 714-бабының 1-тармағына сәйкес табиғи монополиялар салаларында басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті орган осы Кодекстің 164, 165, 166, 167, 168, 250, 464-баптарында көзделген әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 804-бабына сәйкес соттар қарайтын әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамаларды табиғи монополиялар салаларында басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті органның осыған уәкілеттік берілген лауазымды адамдары Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 177-бабының бірінші және үшінші бөліктері (мұнай өнімдерін бөлшек саудада өткізудің шекті бағасынан асып кету бойынша) және 462-бабы бойынша жасауға құқылы.

Есепті кезеңде Департамент жалпы сомасы 47 961 100 теңге көлемінде әкімшілік айыппұлдар салды, оның ішінде 45 625 600 теңге қысқартылған іс жүргізу тәртібімен өндірілді; 2 335 500 теңге өндірілген жоқ (сотпен іс жүргізу тоқтатылды, субъектке бөліп төлеу мүмкіндігі берілді).

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Енгізілген нұсқамалар бойынша

Нормативтік құқықтық акті:

Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінің және Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы» Заңының талаптарына сәйкес, Департамент өз құзыреті шегінде табиғи монополиялар субъектісіне табиғи монополиялар туралы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылықтарды жою туралы нұсқама енгізеді.

Есепті кезеңде Департамент тарапынан бұзушылықтарды жою туралы 2 нұсқама енгізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Талап-арыз жұмысы

Нормативтік құқықтық акті:

Департаменттегі сот ісін жүргізу Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің, Қазақстан Республикасының Азаматтық процестік кодексінің талаптарына және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес жүзеге асырылады.

Есепті кезеңде Қостанай облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотында бекітілген тарифтік сметалардың орындалуы туралы есепті ұсынуға міндеттеу жөніндегі азаматтық істерді оңайлатылған тәртіппен қарау жүргізілген жоқ.

Департамент қабылдаған әкімшілік актілерге қатысты, мемлекеттік орган жауапкер ретінде қатысқан әкімшілік сот істеріне қатысқан жоқ.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

6. Освоение и распределение бюджетных финансовых средств» — «Бюджеттік қаржы қаражатын игеру және бөлу

Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметтің бұл бағыты Департамент тарапынан дербес жүзеге асырылмайды, өйткені бюджеттік қаржы қаражатын қалыптастыру, бөлу және игеру мәселелері **Комитеттің құзыретіне жатады және орталықтандырылған тәртіппен жүзеге асырылады.**

Департамент бюджеттік қаражатты дербес бөлуді жүзеге асырмайды және оларды бөлу мен игеру бойынша дербес шешімдер қабылдамайды.

Департаментте тиісті дербес өкілеттіктердің болмауына байланысты осы бағыт бойынша **сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.**

7. Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру

Департаменттің қызметін қамтамасыз ету үшін мемлекеттік сатып алуды Комитет өзіне берілген өкілеттіктер шеңберінде орталықтандырылған тәртіппен жүзеге асырады.

Департамент мемлекеттік сатып алу рәсімдерін, оның ішінде жоспарлау, сатып алу рәсімдерін ұйымдастыру және өткізу, өнім берушілерді айқындау және мемлекеттік сатып алу нәтижелері бойынша шарттар жасасуды дербес жүзеге асырмайды.

Департаменттің лауазымды тұлғаларында мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру саласында дербес өкілеттіктердің болмауына байланысты осы бағыт бойынша **сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.**

8. Бюджеттік жоспарлау

Бюджеттік жоспарлау Комитет тарапынан орталықтандырылған тәртіппен жүзеге асырылады.

Департамент бюджеттік өтінімдерді дербес қалыптастыруды және бекітуді, бюджеттік қаражатты бөлуді және бюджеттік жоспарлау бойынша түпкілікті шешімдер қабылдауды жүзеге асырмайды.

Тиісті өкілеттіктер Комитет деңгейінде орталықтандырылған және Департаменттің дербес құзыретіне жатпайтындықтан, осы бағыт бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

9. Жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу

Ішкі талдау барысында Департаменттің қызметін қамтамасыз ету бөлігінде жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасуды Департаменттің дербес жүзеге асырмайтыны, тиісті рәсімдердің Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті деңгейінде орталықтандырылған тәртіппен жүзеге асырылатыны анықталды.

Департаменттің лауазымды тұлғалары контрагенттерді айқындау, шарттарды келісу және жасасу, сондай-ақ орталықтандырылған рәсімдер шеңберінде оларды орындау жөніндегі шешімдерді қабылдау бойынша дербес өкілеттіктерге ие емес.

Департаменттің жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу бойынша дербес өкілеттіктерінің болмауына байланысты осы бағыт бойынша **сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.**

10. Цифрлық жүйелерді әзірлеу және пайдалану

Ішкі талдау барысында Департаменттің ақпараттық жүйелерді дербес әзірлеуді және әкімшілендіруді жүзеге асырмайтыны анықталды.

Департамент өз қызметінде уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдар ұсынатын және әкімшілендіретін ақпараттық жүйелер мен электрондық сервистерді, оның ішінде «Е-қызмет», «Е-Өтініш», ОДО (Documentolog), «Монополистер базасы», eLicense ақпараттық жүйелерін және басқа да ақпараттық ресурстарды пайдаланады.

Департамент қызметкерлерінің көрсетілген ақпараттық жүйелерге қол жеткізуі пайдаланушылардың белгіленген қол жеткізу құқықтары мен функционалдық өкілеттіктеріне сәйкес жүзеге асырылады. Департамент бағдарламалық қамтамасыз етуді, ақпараттық жүйелердің жұмыс істеу алгоритмдерін және деректерді өңдеу тәртібін дербес өзгертуді жүзеге асырмайды.

Мемлекеттік қызметтер көрсету, өтініштерді қарау, кадрлық қамтамасыз ету және өзге де әкімшілік рәсімдерді жүзеге асыру кезінде электрондық форматты пайдалану лауазымды тұлғалардың жеке және заңды тұлғалармен тікелей байланысын азайтуға және тиісінше шешімдерді субъективті қабылдауға байланысты сыбайлас жемқорлық факторларын барынша азайтуға ықпал етеді.

Талданатын кезеңде мәліметтерді заңсыз өзгерту, рұқсатсыз қол жеткізу, ақпараттық жүйелердің жұмысына араласу немесе берілген қол жеткізу құқықтарын жеке мүдделер үшін пайдалану фактілері анықталған жоқ.

Департамент цифрлық жүйелерді дербес әзірлеуді және әкімшілендіруді жүзеге асырмайтындықтан, ал пайдаланылатын ақпараттық жүйелердегі жұмыс белгіленген қол жеткізу құқықтары шегінде жүзеге асырылатындықтан, осы бағыт бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

11.1 Департамент қызметінің ашықтығы мен жариялылығын қамтамасыз ету.

Нормативтік құқықтық актілер: Қазақстан Республикасының «Бұқаралық ақпарат құралдары туралы», «Ақпаратқа қол жеткізу туралы», «Табиғи монополиялар туралы» заңдары, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 19 қарашадағы № 90 бұйрығымен бекітілген Тарифтерді қалыптастыру қағидалары және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.

Департамент тарапынан коммуналдық саладағы проблемалық мәселелер бойынша тұтынушылардың қоғамдық қабылдаулары ай сайын өткізіледі, оларды өткізу туралы хабарландырулар Департаменттің Facebook әлеуметтік желісіндегі ресми парақшасында орналастырылады.

Сонымен қатар, тексерілетін кезеңде Департамент тарапынан Комитеттің ресми интернет-ресурсында тарифтер жобалары мен тарифтік сметаларды талқылау бойынша жария тыңдауларды өткізу және олардың қорытындылары туралы 80 мақала орналастырылды.

Сондай-ақ тарифтік сметаларды бекітуге, уақытша өтемдік тарифке және т.б. қатысты басқа да жарияланымдар Департаменттің Facebook парақшасында және Комитеттің интернет-ресурсында орналастырылды.

Мемлекеттік органдардың интернет-ресурстарының бірыңғай платформасында (МО ИРБП) Департамент тарапынан бөлімдерді ақпаратпен толықтыру бойынша жұмыстар жүргізілді. Бүгінгі таңда Департаменттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бағытында жүргізіп жатқан жұмысы туралы барлық ақпарат Комитеттің ресми интернет-ресурсында орналастырылған, сондай-ақ азаматтар Департаменттің мемлекеттік қызметшілерінің лауазымдық өкілеттіктерін теріс пайдалану фактілері туралы хабарлай алатын сенім телефоны көрсетілген.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Ұсынымдар: Департаменттің қызметі туралы ақпаратты жариялау кезінде тұтынушыларды қамту ауқымын кеңейту.

11.2 Жеке және заңды тұлғалардың өтініштері.

Нормативтік құқықтық актілер: Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі, Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы» заңы, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 19 қарашадағы № 90 бұйрығымен бекітілген Тарифтерді қалыптастыру қағидалары және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері.

Департаментке келіп түсетін барлық хат-хабар электрондық форматта ОДО арқылы тіркеледі және түскен күні қарау үшін басшылыққа беріледі.

Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексіне (бұдан әрі – ӘРПК) сәйкес Департаментке келіп түсетін өтініштер «Е-Өтініш» жүйесінде тіркеледі.

2025 жылғы 16 тамыздан 2026 жылғы 16 тамызға дейінгі кезеңде 313 өтініш келіп түсті, оның ішінде: өтініштер – 218, шағымдар – 8, ұсыныстар – 3, өзге де өтініштер (хабарлама, сұрау салу, үн қосу) – 84.

Азаматтардың барлық өтініштері қабылданып, заңнама талаптарына сәйкес белгіленген мерзімдерде қаралды. Департаменттің атына келіп түскен барлық өтініштер бойынша өтініш берушілерге тиісті түсініктемелер берілді. 2025–2026

жылдары жеке және заңды тұлғалардың өтініштері мен шағымдарын қарау мерзімдерін бұзу фактілері анықталған жоқ..

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ, өйткені өзара іс-қимыл ОДО, «Е-Өтініш» ақпараттық жүйелері арқылы жүзеге асырылады, бұл өтініш берушімен тікелей байланысты болдырмайды.

Ұсынымдар: Азаматтардан келіп түскен өтініштерді қарау бойынша бақылау мен жұмыстың сапасын күшейту.

II. Табиғи монополиялар мен бағаларды реттеу бөлімінің талдауы

Негізгі функциясы: табиғи монополиялар саласында, бағаларды мемлекеттік реттеу саласында мемлекеттік саясатты қалыптастыруға және іске асыруға, сондай-ақ баға белгілеу тәртібінің және қоғамдық маңызы бар нарықтар субъектілерінің міндеттерінің сақталуын бақылауға қатысу.

Құқықтары мен міндеттері

Өз құзыреті шегінде құқықтық актілер шығаруға және шешімдер қабылдауға.

Жеке және заңды тұлғалардан, мемлекеттік органдардан және өзге де ұйымдардан қажетті ақпаратты сұратуға және алуға.

Нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу және жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізуге.

Өз құзыреті мәселелері бойынша кеңестер, жария тыңдаулар, семинарлар және өзге де іс-шаралар өткізуге.

Сотқа жүгінуге және мемлекеттік органдармен, құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл жасауға.

Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыруға.

Бөлімнің функциялары

Табиғи монополиялар салаларында және қоғамдық маңызы бар нарықтарда мемлекеттік реттеуді және бақылауды жүзеге асыру.

Өтінімдерді қарау, тарифтерді, тарифтік сметаларды, инвестициялық бағдарламаларды, уақытша және төмендетуші/өтемдік тарифтер мен коэффициенттерді бекіту және өзгерту.

Тарифтік реттеу әдістерін, болжамды индекстерді және тарифтік саясаттың өзге де параметрлерін айқындау.

Жария тыңдаулар өткізу және табиғи монополиялар субъектілерінің, қоғамдық маңызы бар нарықтар субъектілерінің және тұтынушылардың өтініштерін қарау.

Қоғамдық маңызы бар нарықтар субъектілерінің тауарларына, жұмыстарына және көрсетілетін қызметтеріне бағалар мониторингін жүргізу және шекті бағаларды реттеу.

Бағаларды, тарифтерді, коммуналдық көрсетілетін қызметтерді тұтыну нормаларын, мемлекеттік-жекешелік әріптестік шарттарын және өз құзыреті шегіндегі өзге де құжаттарды келісу.

Табиғи монополиялар субъектілерінің тарифтік сметалар мен инвестициялық бағдарламалардың орындалуы, сондай-ақ сапа, сенімділік және тиімділік көрсеткіштерінің сақталуы туралы есептілігін талдау.

Қағидаларды, нормативтік құқықтық актілерді, реттелетін көрсетілетін қызметтердің тізбелерін, сапа, сенімділік және тиімділік көрсеткіштерін әзірлеуге қатысу.

Лицензиялауды жүзеге асыру, өтініш берушілердің біліктілік талаптарына сәйкестігін белгілеу және заңнама талаптарының сақталуын бақылау.

Тиісті тізімдерді, субъектілер мен уәкілетті сарапшылардың тізімдерін қалыптастыру және жүргізу.

«Монополист» ақпараттық жүйесі арқылы сатып алынатын тауарлар мен көрсетілетін қызметтер туралы ақпаратқа мониторинг жүргізу және оны автоматтандыру.

Республикалық тізілімге енгізілген субъектілерді қоса алғанда, табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеуге және бақылауға қатысу.

Есептерді дайындау және Комитеттің реттеушілік, бақылау және стратегиялық функцияларын іске асыруға қатысу.

Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асыру.

Штаттық саны: 4 бірлік – Табиғи монополиялар мен бағаларды реттеу бөлімі (1 – бөлім басшысы, 2 – бас маман, 1 – бөлімнің бас маманының лауазымы бос).

Талдау бағыты бойынша – Департаменттің табиғи монополиялар мен бағаларды реттеу саласындағы қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау мақсатында келесі мәселелер зерделенді:

1) ТМС-нен және әлеуметтік маңызы бар нарықтан келіп түсетін өтініштер мен ақпаратты қарау;

2) Тарифтік сметалар мен инвестициялық бағдарламалардың орындалуы туралы есептерді талдау;

3) Сыртқы ауаның нақты температурасын ескере отырып, жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі реттелетін қызметтің құнын тұтынушыларға тікелей қайта есептеу немесе тұтынушының орналасқан жерін анықтау мүмкін болмаған жағдайда, жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі реттелетін қызметке ақы төлеу кезінде тарифті төмендету арқылы қайта есептеу.

1. ТМС-нен және әлеуметтік маңызы бар нарықтан келіп түсетін өтініштер мен ақпаратты қарау.

Департамент 238 реттелетін қызмет бойынша 93 ТМС-нің қызметін реттейді, оның ішінде сумен жабдықтау және су бұру саласында – 128 қызмет, электр энергетикасы саласында – 10 қызмет, жылу энергетикасы саласында – 39 қызмет, кірме жолдар саласында – 55 қызмет, электр энергиясымен жабдықтау саласында – 4 қызмет, делегирленген – 1 қызмет.

Жүргізіліп жатқан жұмыстар шеңберінде бағалардың негізсіз өсуіне жол бермеу, инвестициялық бағдарламалардағы басым емес іс-шараларды қысқарту арқылы халық үшін тарифтердің өсуін тежеу, сондай-ақ тұтынушылар топтары

бойынша тарифтерді саралау есебінен халыққа түсетін жүктемені төмендету бойынша қажетті шаралар қабылдануда.

2025 жылғы 16 тамыздан 2026 жылғы 16 тамызға дейінгі кезеңде ТМС-нен 346 өтініш пен арыз келіп түсті.:

- Тариф пен тарифтік сметаны жеңілдетілген тәртіппен бекітуге 62 өтініш;
- Тарифті арттырмай, бекітілген тарифтік сметаларға өзгерістер енгізуге 85 өтініш;
- Тарифті арттырмай, бекітілген инвестициялық бағдарламаға өзгерістер енгізуге 32 өтініш;
- Уәкілетті орган бекіткен тарифтің қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін стратегиялық тауар құнының және өңірде қалыптасқан экономикалық қызмет түрлері бойынша бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысының өсуіне байланысты тарифті өзгертуге 17 өтініш;
- Инвестициялық жобаны бекітуге 10 өтініш;
- 13 өтініш бойынша бас тартылды;
- 45 өтініш қайтарып алынды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2. Тарифтік сметалар мен инвестициялық бағдарламалардың орындалуы туралы есептерді талдау.

Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы» Заңының 26-бабы 2-тармағының 17) тармақшасына сәйкес СЕМ есепті кезеңнен кейінгі жылдың 1 мамырынан кешіктірмей жыл сайын уәкілетті органға бекітілген тарифтік сметаның орындалуы туралы есепті, бекітілген инвестициялық бағдарламаның орындалуы туралы есепті, ал өзге мемлекеттік органға немесе жергілікті атқарушы органға – бекітілген инвестициялық бағдарламаның орындалуы туралы есепті ұсынуға міндетті.

Тарифтік сметалардың орындалуы бойынша:

Есепті кезеңде 2024 жыл бойынша 206 есеп келіп түсті.

2024 жыл бойынша есептерді қарау нәтижелері бойынша уақытша өтемдік тарифті бекіту туралы 19 бұйрық шығарылды.

Сонымен қатар, 2025 жыл бойынша СЕМ-нің 225 есебі келіп түсті және қазіргі уақытта қаралуда.

Инвестициялық бағдарламалардың орындалуы бойынша:

Есепті кезеңде 2024 жыл бойынша 20 есеп келіп түсті, ал 2025 жыл бойынша 24 есеп қаралуда.

3. Сыртқы ауаның нақты температурасын ескере отырып, жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі реттелетін қызметтің құнын тұтынушыларға тікелей қайта есептеу не тұтынушының орналасқан жерін анықтау мүмкін болмаған жағдайда, жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі реттелетін қызметке ақы төлеу кезінде тарифті төмендету арқылы қайта есептеу.

Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы» Заңының 26-бабы 2-тармағының 11) тармақшасына сәйкес СЕМ сыртқы ауаның нақты температурасын ескере отырып, жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі реттелетін қызметтің құнын тұтынушыларға тікелей қайта есептеуге, ал

тұтынушының орналасқан жерін анықтау мүмкін болмаған жағдайда, жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі реттелетін қызметке ақы төлеу кезінде тарифті төмендету арқылы қайта есептеуге міндетті.

Осыған байланысты Департамент 2025–2026 жылдардағы жылыту маусымының қорытындысы бойынша орталықтандырылған жылумен жабдықтау қызметтерін пайдаланатын және жылу есептеу аспаптары жоқ тұтынушылар үшін сыртқы ауаның нақты температурасын ескере отырып, жылумен жабдықтау қызметтерінің құнын қайта есептеу бойынша жұмыс жүргізді.

Жүргізілген жұмыстың нәтижесінде 2025–2026 жылдардағы жылыту кезеңі үшін халыққа қайтарылуға жататын қаражат сомасы ҚҚС-сыз 22 729 559,130 теңгені (ҚҚС-ты қоса алғанда 25 687 168,011 теңгені) құрады. Оның ішінде табиғи монополиялар субъектілері бөлінісінде: «ЖЭКК» МКК – 183 736,46 теңге.

Төмендегі кестеде қайта есептеуге жататын сомалар көрсетіле отырып, субъектілердің атаулары келтірілген:

ТМС атаулары	Қаражатты қайтару, теңге (ҚҚС-ты қоса алғанда)	Қаражатты қайтару, теңге (ҚҚС-сыз)
Житикаракоммунэнерго МКК	39 379,740	34 756,253
Житикаракоммунэнерго ветхие МКК	4 500 125,894	3 981 395,149
Затобольская ТЭК КМК	503 604,465	436 830,233
Кушмурунская ТЭК с. Аулиеколь МКК	424 890,718	382 071,448
Кушмурунская ТЭК п. Кушмурун МКК	709 748,101	633 703,661
Насыров ЖК	41 466,531	35 558,590
Наурзум Сервис ЖШС	99 805,570	88 507,185
Рудненские тепловые сети (Железородная) ветхие ЖШС	30 780,231	27 163,016
Рудненские тепловые сети (Железородная) ЖШС	492 135,249	438 323,002
Рудненские тепловые сети (Рудный) ветхие ЖШС	543 103,754	479 661,556
Рудненские тепловые сети (Рудный) ЖШС	3 227 252,770	2 853 479,165
Рудненские тепловые сети (Качары) ЖШС	467 114,720	412 350,141
Костанайская теплоэнергетическая компания МКК	13 320 040,523	11 763 253,812
Предприятие коммунального хозяйства МКК	309 135,172	276 013,547
ГРАНД Центральная ЖШС	13 895,846	11 979,177
ГРАНД Школьная ЖШС	13 399,449	11 551,249
ПХВ Лисаковскгоркоммунэнерго (Октябрьское) МКК	221 773,383	204 455,450
ПХВ Лисаковскгоркоммунэнерго МКК	729 515,894	658 506,497
Барлығы	25 687 168,011	22 729 559,130

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ, өйткені өзара іс-қимыл «Монополист» ақпараттық жүйесінің «База» арқылы жүзеге асырылады, бұл табиғи монополиялар субъектілерімен тікелей байланыс орнатуға жол бермейді.

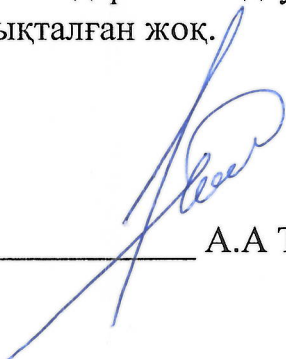
3-бөлім. Қорытынды бөлім

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің Қостанай облысы бойынша департаментінде 2025 жылғы 16 тамыздан 2026 жылғы 16 қыркүйекке дейінгі кезеңде жүргізілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау нәтижелері бойынша нормативтік

құқықтық актілер мен ішкі құжаттарды, сондай-ақ Департаменттің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметін зерделеу жүргізілді.

Ішкі талдау барысында персоналды басқару, мүдделер қақтығысының алдын алу және оны реттеу, мемлекеттік қызметтер көрсету, рұқсат беру және бақылау-тексеру функцияларын жүзеге асыру, бюджеттік жоспарлау, бюджет қаражатын игеру және бөлу, мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру, жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу, цифрлық жүйелерді әзірлеу және пайдалану, сондай-ақ Департаменттің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінің өзге де мәселелеріне қатысты мәселелер қаралды.

Құқықтық актілер мен ішкі құжаттардағы, сондай-ақ Департаменттің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

_____ А.А. Ташпанов

Департамент басшысы

_____ И.Е. Елемисов

Департамент басшысының
орынбасары

_____ Г. С. Такенова

Заңнаманың сақталуын бақылау,
талап-арыз және ұйымдастыру
жұмысы бөлімінің басшысы

_____ О. А. Смышляева

Заңнаманың сақталуын бақылау,
талап-арыз және ұйымдастыру
жұмысы бөлімінің бас маманы

_____ Д. К. Токбаева

Заңнаманың сақталуын бақылау,
талап-арыз және ұйымдастыру
жұмысы бөлімінің бас маманы

_____ Д. Т. Ахметов

Табиғи монополияларды және
бағаларды реттеу бөлімінің басшысы

_____ В. В. Нестеренков

Табиғи монополияларды және
бағаларды реттеу бөлімінің бас
маманы

А.М. Сулейменова

Табиғи монополияларды және
бағаларды реттеу бөлімінің бас
маманы